

EURIPIDAS

ALKESTIDĖ

Iš senosios graikų kalbos vertė ir komentarus parašė Kristina Kociūtė

VEIKĒJAI

Admetas

Alkestidė

Apolonas

Feretas

Heraklis

Admeto ir Alkestidės sūnus Eumelas

Tanatas

Tarnaitė

Tarnas

Ferų gyventojų choras

Prologas

Veiksmas vyksta Ferų mieste prieš valdovo rūmus. Ankstyvas rytas.

Iš rūmų išeina Apolonas, rankose laikydamas lanką ir strėles

Apolonas

Namai Admeto! Aš juose labai kenčiau,
Man, dievui, teko čia tarnaut. Kaltė dėl to
Vien Dzeuso buvo, nes jis sūnų manąjį
Asklepiją nužudė žaibu ugniniu.

5 Tada Kiklopus Dzeuso nužudžiau visus,
Kūrentojus ugnies. O Dzeusas man už tai
Tarnaut mirtingam vyrui paliepė. Ir taip
Atvykęs žemėn šion jaučiaganiu buvau,
Globojau aš namus iki šitos dienos.

10 Buvau aš pamaldus ir vyrui priklausiau,
Fereito sūnui, jį atleidau nuo mirties.
Aš Moiras apgavau - jos pažadėjo man,
Galės išvengt Admetas Hado, jei pajėgs
Jis požemio dievams numirusį pakeist.

15 Visų draugų jis klausė, perėjęs visus,
Ir seno savo tėvo, motinos taip pat.
Nerado nieko, vien tik žmoną tauriąją,
Kuri už jį panoro nebejaust šviesos.
Dabar už tai ant rankų ji nešiojama,

20 Nes šiandien lemta jai visiems mums tart sudie.

O aš, kad čia nebūčiau suteptas mirties,

Palieku šių namų pastogę mielają.

Bemat artėjant mirtį jau regiu dabar -

Šventiką mirusių, kuris ketina vest

25 Į rūmus Hado ją; atvyko tinkamai,

Jis pasiruošęs buvo, na, ir nekantrus,

Jis laukė šios dienos, kada reikės jai mirt.

Į sceną įeina juodai apsirengęs mirties deivas Tanatas. Rankose jis laiko durklą

Tanatas

Pamatęs Apoloną

O, o!

Kodėl tu prie namų? Kodėl čia gyveni,

30 O, Foibai? Tu garbes iš požemio dievų

Atimdamas, kodėl ir vėl nusikalsti?

Ar neužteko tau Admetui sutrukdyt

Nemirt, kai Moiras tu klastingai apgavai?

Bet štai iš naujo vėl dabar jau saugai ją,

35 Lanku ginkluotą ranką savo tu tiesi,

Į tą, kuri žadėjo mirti, dukrą Pelijo,

Atlikti auką vyrui, mirdama už jį.

Apolonas

Piktai

Išdrįsk! Žodžius teisingus aš juk tau tariu.

Tanatas

Jei tu teišus, kodėl gi lanką tu turi?

Apolonas

40 Man įprasta yra turėti visad jį.

Tanatas

Tau įprasta taip pat padėti ir šiems namams?

Apolonas

Sunku yra išvert nelaimės mielo man.

Tanatas

Todėl atimsi man ir antrą mirusį?

Apolonas

Nė vieno jų neatėmiau juk aš jėga.

Tanatas

45 Tai kaip yra ant žemės, o ne po žeme?

Apolonas

Jį pakeitė žmona, kurią imi kartu.

Tanatas

Į požemio namus juk aš išvesiu ją.

Apolonas

Paėmęs ją tu eik, mat neįtikinsiu.

Tanatas

O nužudyt ką reik? Mat tarėmės mes taip.

Apolonas

50 Na ne, pasiūlyk mirt jau susiruošusiems.

Tanatas

Aš priežastį turiu ir pritarimą jau.

Apolonas

Senatvės ar sulauktų Alkestidė ši?

Tanatas

Negalima, džiaugiuosi aš juk dovanom.

Apolonas

Daugiau nei vieną sielą tu gali paimt.

Tanatas

55 Išėjus mat jauniems gausesnė dovana.

Apolonas

Senutė vos tik mirs - palaidos prabangiai.

Tanatas

Įstatymas šis, Foibai, turtą turintiems.

Apolonas

Ir ką gi pasakei? Ar išmintis slapčia?

Tanatas

Taip išsipirktų seniai, kai tik reiktų mirt.

Apolonas

60 Ar nesiruoši paleisti ją mielai?

Tanatas

O ne, juk maną tu charakterį žinai.

Apolonas

Mirtingiems šlykštų ir baisingą net dievams?

Tanatas

Turėt aš negaliu to, ko nereikia tau.

Apolonas

Paslaptingai, lyg pranašautų

Sustosi iš tiesų, nors būsi atkaklus,
65 Tuoj į Fereto rūmus toks žmogus ateis,
Pasiųstas Euristėjo, čia ieškot arklių,
Iš Trakijos srities šaltos parvesti jų,
Ir apsistojęs čia, Admeto namuose,
Šią moterį jėga atims jis iš tavęs.
70 Iš mūsų mat nebus tau anei padėkos,
Padaręs tai, malonės nesulauksi tu.

Apolonas išeina

Tanatas

Tu daug pasakęs nieko negali juk gaut,
Todėl ši moteris nueis pas Hadą tuoj,
Tad eisiu aš pas ją šiuo durklu nužudyt.
75 Mat požemio dievams yra pašvęstas tas,
Kurio tik plaukus aš šiuo durklu paliečiu.

Įeina į rūmus

Scenoje pasirodo choras, kurį sudaro Ferų miesto piliečiai. Choras pasidalija į puschorius

Parodas

Choras

Kodėl gi tokia ramybė prieš rūmus?
Kodėl nutilę Admeto namai?
Ir nėra nė vieno iš draugų šalia,
80 Kurie pasakytų, ar reikia apverkti mirusiąją
Karalienę, ar dar gyva

Matys šviesą

Pelijo duktė

Alkestidė, man ir visiems ji atrodė esanti

85 Geriausia moteris, kokia tik gali būti savo vyrui.

Strofa I

Pirmasis puschoris

Ar kas nors girdi kokią dejonę,

Ar rankų pliaukšėjimus ir raudojimą,

Tarsi kas jau būtų atsitikę?

Antrasis puschoris

Jokia tarnaitė

90 Nestovi tarpuvartyje.

Ar tik, būdamas nepastovus, nelaimės man,

Pajane, neparodysi?

Pirmasis puschoris

Jei ji mirusi, jie taip netylėtų,

Mat nėra namuose mirusios.

Antrasis puschoris

Jau mirusi.

Pirmasis puschoris

95 Kaip gi? Aš nesu tikras.

Antrasis puschoris

Kas tave padrąsina?

Pirmasis puschoris

Kaip gi Admetas būtų galėjęs supilti tuščią kapą,

Mielos žmonos?

Antistrofa II

Antrasis puschoris

Nes nematau prieš akis šaltinio vandens

Rankoms nusiplauti, kaip įprasta,

100 Prie mirusiojo vartų.

Pirmasis puschoris

Ir dar nėra nukirptų plaukų

Prie durų, kurie krenta apverkiant

Mirusiuosius. Jauna moterų ranka

Nemuša [sau į krūtinę].

Antrasis puschoris

105 Ši diena yra svarbi.

Pirmasis puschoris

Kodėl taip sakai?

Antrasis puschoris

Nereikia vykti jai po žeme.

Pirmasis puschoris

Sujaudini sielą ir paveiki širdį.

Antrasis puschoris

Būtina, kad, geriems žmonėms mirštant,

110 Liūdėtų tas, kuris nuo pat pradžių

Yra laikomas geru.

Strofa II

Pirmasis puschoris

Nėra jokio lopinėlio žemėje,
Kur jau nebegali kas nors,
Pasiuntęs laivą arba į Likiją,
115 Arba į bevardę Amono sritį,
Išgelbėti nelaimingos sielos,
Mat neišvengiama lemtis artėja.
Ir nebeturiu aukuro dievų,
Prie kurio ateičiau, nešdamas auką.
120 Jeigu Foibo sūnus būtų matęs
Savo akimis šviesą,

Antistrofa II

Antrasis puschoris

Tai būtų vienintelė galimybė!
Ji palikusi tamsią vietą,
Hado vartus,
125 Būtų sugrįžusi,
Mat mirusius
Prikeldavo,
Anksčiau negu jį
Nukovė spindintis
Dzeuso pasiųstas žaibas.
130 Kokią man gyvenimo viltį beturėti?

Epodas

Kad ji kada dar begalėtų gyventi!
Viskas jau yra padaryta,

Visų dievų aukurai
Jau apkrauti kraujuotomis aukomis,
135 Nėra jau jokio išsigelbėjimo nuo blogybių.

Pirmasis epeisodijas

Iš rūmų išeina verkdama tarnaitė

Choro vadovas

Štai iš tarnaičių mergina su ašarų
Pilnom akim išeina lauk. Ką išgirstu?
Gali kentėti, jei valdovams bloga kas,
Nutinka nelauktai, norėtume žinot.

Choras apsupa tarnaitę

140 Ar moteris gyva, ar ji jau mirusi?

Tarnaitė

Gyva ir mirusi, taip galima sakyt.

Choro vadovas

Kaip gali ji gyvent ir mirt kartu?

Tarnaitė

Yra labai silpna ir sielai leidžia bėgt.

Choro vadovas

Nelaimėli, tu netenki tokios žmonos!

Tarnaitė

145 Nežino to valdovas, nepatyrė dar.

Choro vadovas

Ar nebėra vilties gyvybę išvaduot?

Tarnaitė

Na, skubina jau ją ši nulemta diena.

Choro vadovas

Ar neruošiama dar, kas būtina yra?

Tarnaitė

Paruoštos įkapės, kurias jai vyras duos.

Choro vadovas

150 Težino mirsiant gerą moterį visi.

Pasaulyje geriausią, drįsčiau pasakyti.

Tarnaitė

Na kaip gi ne geriausią? Kas gi prieštarau?

Juk ką gi padaryt, kad tu pranoktum ją?

Ar meilę kas įrodys dar labiau nei ta,

155 Kuri panoro mirt, ir žino tai visi.

Klausydamas stebėsies ką gi veikė ji,

Kai sužinojo, kad ateina ši diena.

Nusiprausė ji kūną upės vandeniui,

Iš kedro skrynios drabužius paėmusi,

160 Kaip reikiant pasipuošus, atsistojusi,

Ji Hestijos valdovės taip pradėjo melst:

„Valdove mano, aš einu jau po žeme,

Ir paskutinį kart prašysiu aš tavęs

Mažais vaikeliais mano pasirūpinti.

165 Jam žmoną mielą, jai kilmingą vyrą duok.

Ir kad nemuštų jų tik pamotė kita

Ir kad nemirtų jie, kaip mirštu aš dabar,
Ir kad laimingi būtų tėviškėj savoį.“
Ji aukurus visus, kurie yra namuos,
170 Apėjo, vainikavo, meldėsi prie jų,
Nulaužusi lapotas mirtų šakeles,
Visai neverkdama ir nedejuodama,
Ir jos balse nebuvo jokio liūdesio,
Nepakeitė nelaimė grožio jos nė kiek.
175 Vėliau parkritusi ant guolio šito ji,
Pravirko gailiai, taip sakydama tada:
„O guoli, kur aš nekaltybę praradau
Su vyru, dėl kurio dabar man tenka mirt!
Aš nekenčiu tavęs – mane tu pražudei!
180 Aš mirštu, neišduosiu vyro ir tavęs.
Kita gi moteris jau greitai čia gulės.
Gal ji laiminga bus, bet taip ji nemylės.“
Bučiuoja patalus ji, visas guolis tuoj
Kaip mat sudrėksta nuo sūrių jos ašarų.
185 Paskui pati lyg valios prisiverkusi
Pakyla susigūžus ir išeina vėl.
Apeina daugel kartų miegamą ir vėl
Atgal į patalus ji krenta verkdama.
Ir verkia apkabinę motiną vaikai.
190 O ji, suspaudus savo glėbyje abu,
Žodžius lyg mirdama pasako nevilties.

Visi namiškiai rauda, gailėsčio pilni.
Ji tiesia dešiniąją ranką kiekvienam.
Nė vieno tokio blogo čia nebuvo jai,
195 Su kuo nebūt norėjus atsisveikinti.
Tai štai kas dedasi Admeto namuose.
O jeigu būtų jis anksčiau numiręs, tai
Išvengęs būtų to, ko niekad nepamirš.

Choro vadovas

O jis ar pats dejuoja dėl nelaimių šių,
200 Jei jam iškęsti lemta netektį žmonos?

Tarnaitė

Laikydamas ant rankų žmoną, verkia jis
Ir nepalikti prašo jos maldaudamas,
Mat gęsta ji kankinama baisios ligos.
Nusilpusi, ant rankų liko svoris tik.
205 Ir nors neliko jai jėgų įkvėpt darskart,
Bet akys jos vis nori šviesą pamatyt,
Nes niekada daugiau, bet tik dabar matys
Šiuos spindulius šviesos ir saulės kamuolį.
Aš eisiu jau pranešt, kad tu čia atvykai.
210 Tik ne visi taip myli savo valdovus,
Kad šioj nelaimėj liktų palankiausi jiems.
Bet tu juk senas draugas rūmų šių esi.

Tarnaitė įeina į rūmus

Choras

Strofa

Pirmasis puschoris

O Dzeuse, koks išsigelbėjimas galėtų būti
Nuo nelaimių ir išėitis nuo lemties, kuri ištiko valdovus?

Antrasis puschoris

215 Kas iš to išeis? Ar nusikirpti plaukus
Ir jau užsimesti juodą drabužį?

Pirmasis puschoris

Aišku, draugai, jau aišku, bet vistiek
Pasimelskime dievams, nes dievų
Galia yra didžiausia.

Choras

220 O valdove Pajane,
Surask išėitį nuo Admeto nelaimių,
Pasirūpink ir suteik, nes ir anksčiau
Suteikei, ir dabar suradęs,
Tapk gelbėtoju nuo mirties,
225 Ir sutrukdyk žiaurųjį Hadą.

Antistrofa

Antrasis puschoris

Vaje, vaje! Oi, oi! O Fereto vaike, ką gi patyrei tu,
Netekęs savo žmonos!

Pirmasis puschoris

Oi, oi! Šitie dalykai verti nužudymo,
Ir yra daugiau, nei pakanka,

Kad prie kaklo prisiartintų dangiškoji kilpa.

Antrasis puschoris

- 230 Nes pamatysi šitą dieną,
Ne mielą, o mieliausią žmoną mirštančią.
Štai štai,
Jau pati sutuoktinė keliauja iš namų.
Šauki, apverk, o Ferų žeme,
- 235 Geriausią moterį,
Kankinamą ligos.
Eina ji po žeme pas chtoniškąjį Hadą.

Antrasis epeisodijas

Rūmų durys atsidaro, išeina Admetas, ant rankų nešdamas Alkestidę. Juos lydi tarnų minia, kurioje yra Admeto ir Alkestidės vaikai: sūnelis Eumelas ir dukrelė

J sceną įnešama lova, ant kurios Admetas atsargiai paguldo Alkestidę

Choro vadovas

- Niekada aš nesakysiu, kad santuoka,
Labiau džiugina nei liūdina, kas įvyko
- 240 Matydamas – šitokią karaliaus lemtį,
Kuris netekęs geriausios žmonos,
Paskui gyvens nepakeliamą gyvenimą,
Kuris net gyvenimo deramai neprimins.

Strofa I

Alkestidė

Pasikėlusi lovoje

Saule ir šviesa dienos

245 Ir kylantys skubančių debesų vėjai!

Admetas

Tu matai save ir mane, du, blogį patyrusius,
Ir dievus, nieko nepadariusius, kad tu nemirtumei.

Antistrofa II

Alkestidė

O žeme ir namų stogai,
O vedybini guoli ir Jolko tėvyne!

Admetas

250 Pasikelk, nelaimingoji, neišduok,
Maldauk, kad valdovai dievai pasigailėtų!

Strofa II

Alkestidė

Pakėlusi galvą žiūri į tolį

Matau dviirklį, matau valtėlę ežere,
Numirėlių keltininkas,
Laikydamas ranką ant irklo, Charonas,

255 Mane jau šaukia. Kodėl delsi?
Skubėk, tu sulaikai! Skubina jis ragindamas.

Admetas

Manau, paminėjai man nemalonų plaukimą laivu,
O nelaimėle, kaip kenčiame!

Antistrofa II

Alkestidė

Alkestidė atsistojusi, žiūrėdama į tolį

Mane veda, veda kažkas, mane kažkas veda,
260 Ar nematai? Į numirėlių rūmus, sparnuotas, žiūrėdamas
Iš po tamsiai mėlynų antakių – Hadas.
Ką darysi? Paleisk!
Nelaimingiausioji, koku keliu aš keliauju...

Admetas

Skaudu visiems draugams, o iš jų labiausiai
265 Man ir vaikams, kuriems šitas skausmas bendras.

Epodas

Alkestidė

Paleiskit, paleiskit jau mane!
Nebegaliu pastovėti ant kojų.
Arti Hadas,
Tamsi naktis slenka ant akių.
270 Vaikai, vaikai, jau daugiau jiems
Abiems nebėra motinos!
Vaikai atsisveikindami tegul mato šią šviesą!
Atsisveikindama glosto apkabinusi vaikus

Admetas

O varge! Girdžiu šitokius gedulingus žodžius,
Jie man skausmingesni už bet kokią mirtį.
275 Nedrįsk manęs išduoti, vardan dievų
Ir vardan vaikų, kuriuos apleisi. Pasikelk, išdrįsk!
Mat tau numirus jau daugiau nebegalėčiau aš ir pats gyvent.
Priklausome nuo tavęs, ar mums gyventi ar ne,

Mat branginame tavo meilę.

Alkestidė

- 280 Admetai, juk matai kokie šie reikalai,
Ko trokštu, pasakyt tau noriu mirdama.
Tave pagerbdama nusprendžiau šitaip aš,
Kad šviesą tu regėtum vietoje manęs.
Aš mirštu dėl tavęs, nors ir galiu nemirt,
- 285 Turėti vyrą, kokio užsigeisčiau, ir
Laimingai namuose galėčiau sau gyvent.
Bet likt netroškau aš, netekusi tavęs,
Našlė turėdama našlaičius vaikelius.
Jaunystės dovana džiaugiasi iš širdies.
- 290 Nors išdavė tave abu seni tėvai,
Galėjo jie gražiai gyvenimą užbaigt,
Išgelbėt savo vaiką, su šlove numirt.
Vienintelis buvai jiems ir jokios vilties
Jiems nebėra, tau mirus, susilaukt kitų.
- 295 Ir būčiau aš gyva palikus, tu dabar
Nebūtumei dejavęs be žmonos savos.
Nebūtų juk našlaičiais mūsų ir vaikai,
Tačiau dievai padarė, kad įvyktų taip.
Na ką gi, neužmirški man dėkingas būt.
- 300 Mat paprašysiu to, kas niekis tau yra.
Juk už gyvybę nieko mums nėra brangiau.
Tiesa, sprendimas vis gi tik tai tavo bus.

Mat myli šiuos vaikus tu nemažiau nei aš.
Paveldėtojai juos namų šių padaryk
305 Ir pamotės naujos, prašau, jiems neparvesk,
Kuri blogesnė būdama ir pavydi,
Galėtų baisiai skriausti mūsų vaikučius.
Tu šito nedaryk, maldauju aš tavęs,
Nes būna priešiška nauja žmona vaikams.
310 Ir ne švelnesnė už gyvatę būtų ji.
Sūnelis mūsų turi atramą tavy.
(Ir kreipiasi jįsai ir jam atsakoma).
O dukra mano, argi sugyvensi tu,
Su kokia nors naująja tėvo moterim?
315 Kad tik nesugadintų tau vedybų ji,
Paskleidus paskalas bjaurias apie tave.
Neleis už vyro motina tavęs, deja,
Ir gimdyme nedrąsins dalyvaudama.
Už motiną geresnio nieko juk nėra.
320 Ak, reikia man numirti, ir nelaimė ši,
Įvyks jau ne rytoj, deja, ir ne poryt,
Bet tuoj tarp nesančių jau būsiu menama.
Aš atsisveikinu ir laimės jums linkiu.
Gali didžiuotis tu geriausia iš žmonių,
325 O jūs, vaikai, kad pagimdyti esat jos.

Choro vadovas

Nenusimink, aš nebijau tau to sakyt,

Jei nesuklys, tikrai jis šitaip padarys.

Admetas

Bus, šitaip bus, tik nebijok daugiau tikrai,

Gyva tu man buvai ir mirusi tuojau

330 Vadinama tu būsi žmona visados.

Kita manęs jau savo vyru nevadins.

Nėra juk čia tokių, nuostabesnių nei tu,

Kilmingo tėvo ir net išvaizda lygių.

Užtenka ir vaikų, o aš dievų meldžiu,

335 Jiems būti palankius, nes nepadėjom tau.

Gedėsiu aš tavęs ne vienerius metus,

Bet ligi pabaigos gyvenimo, tėvų –

Ir motinos, ir tėvo neapkęsdamas.

Nes žodžiais jie mylėjo, gaila, ne darbais.

340 Bet tu brangiausia atidavus, ką turi,

Išgelbėjai mane. Na, kaip neaimanuot

Prarandančiam tuoj pat geriausią iš žmonių?

Nustosiu linksmintis, draugijų vengsiu aš

Ir pinti vainikus, dainas skambias dainuot.

345 Barbito nepaliesiu niekada daugiau

Ir fleita libiška širdy jau neskambės.

Skulptūrą tavo skulptoriaus ranka sukurs,

Pasiguldysiu ją aš savo pataluos,

350 Gulėdamas šalia, apsikabinsiu šią

Skulptūrą ir manysiu, kad tave laikau

Glėby, įsivaizduosiu žmoną prarastą.
Nors šaltas džiaugsmas bus, sunkumas sumažės.
Nudžiugintumei tu, ateidama sapne,
355 Nes malonu matyti mylimus savus,
Kai jie tik pasirodo bet kokiu laiku.
Jei būčiau kaip Orfėjas dainius nuostabus,
Tave atgal parvesčiau, Hadą dainomis
Taip pat ir Persefonę sužavėjęs ir
360 Manęs nesulaikytų net Plutono šuo,
Nei tas, kuris prie irklo, jų sielavedys,
Kol negražinčiau aš čionai tavęs gyvos.
Dabar manęs ten lauki, kol numirsiu aš
Ir ruošk naujus namus gyvenimui kartu.
365 Aš liepsiu paguldyt mane bendram kape,
Kad būtume abu palaidoti šalia,
Kad miręs aš nebūčiau atskirai daugiau
Nuo šios moters, kuri man taip ištikima.

Choro vadovas

Kartu su tavimi kentėsiu skausmą šį,
370 Dėl jos, kaip draugas tau, nes ji yra verta.

Alkestidė

Vaikai, girdėjot patys tėvo šiuos žodžius,
Kad niekad neatves jums motinos kitos
Ir nepaniekins tėvas niekada manęs?

Admetas

Darysiu taip dabar ir visad bus tik taip.

Alkestidė

375 Iš mano rankų tu abu vaikus paimk.

Admetas

Nuveda vaikus į šalį

Imu iš rankų man mielų kaip dovaną.

Alkestidė

Ir vietoje manęs jiems būki motina.

Admetas

Netekusiems tavęs, tai būtinybė man.

Alkestidė

Nors reikia man gyventi, išeinu Hadan.

Admetas

380 Na ką gi aš darysiu, likęs be tavęs?

Alkestidė

Tau žaizdos užsitrauks, nes miręs – niekas jau.

Admetas

Vardan dievų, mane tu veskis su savimi!

Alkestidė

Manęs pakanka, mirstančiosios už tave.

Admetas

O dieve, kokią žmoną tu man atimi!

Alkestidė

Gulasi į lovą

385 Jau akys temsta mano, sunkios darosi...

Admetas

Aš, žmona, greit pražūsiu, jei paliksi tu!

Alkestidė

Dabar gali jau kreiptis, kaip į nesančią.

Admetas

Pakelki veidą, nepalik savų vaikų!

Alkestidė

Ne savo noru taip... Tačiau sudie, vaikai...

Admetas

390 Tu pažiūrėk į juos.

Alkestidė

Manęs jau nebėra....

Admetas

Na ką darai?

Alkestidė

Sudie...

Admetas

Aš vargšas pražuvau!

Choras

Žmonos Admeto nebėra. Deja, deja...

Sūnelis Eumelas

Strofa

395 Ak, mano likime! Išėjo mamytė

Po žeme, jos jau nebėra!

Tėve, nebėra po saule!

Palikusi nelaimingoji padarė
Mus našlaičiais! Pažiūrėk į akis
Ir į nusvirusias rankas.

400 Išgirk, motina, prašau,
Aš tavęs, o motina,
Šaukiuosi, tas vaikelis,
Kuris prisiglaudęs prie lūpų tavųjų!

Admetas

Šaukiesi jau negirdinčios, nematančios,
405 Sunkios nelaimės esam prislėgti abu.

Sūnelis Eumelas

Antistrofa

Aš mažas, tėve, ir vienišas prarandu
Mylimąją motiną!
O aš, iškentęs baisesnę nelaimę!
Tu su mano sesute, savo dukrele,
410 O tėve,
Tu beprasmiškai vedei ir nesulaukei,
Senatvės su ja,
Nes mirė ji per anksti!
O motina, tau išėjus,
415 Žuvo ir namai!

Choro vadovas

Nelaimės šias iškęst tau reikia būtinai.
Ne pirmas iš mirtingų tu esi tikrai,

Kuris neteko šitokios doros žmonos.

Suprask, kad mirti lemta kažkada visiems.

Admetas

420 Žinau, ne netikėta man nelaimė ši.

Suvokdamas seniai save aš kankinu.

Padėsiu neštuvus aš mirusios greičiau,

O jūs čia likite ir jai giedokite

Pajaną, tam rūsčiajam dievui po žeme.

425 O tesaliečiams aš, visiems kuriuos valdau,

Dėl šitos moters sielvartauti įsakau.

Ir nusikirpus plaukus, peplą juodą ruošti,

Ir vietoj vienakinkės keturkinkei jūs,

Nukirpkit karčius geležim aštria. Tegu,

430 Tegu nutyla aulas, niekas negirdės

Ir lyros skambesio visus šituos metus.

Mielesnio kito nepalaidosiu daugiau,

Geresnio nei šita, ji to yra verta,

Vienintelė ji mirė vietoje manęs.

Tarnai išneša mirusių Alkestidę. Admetas ir vaikai išeina

Choras

Strofa I

435 O Pelijo dukterie,

Atsisveikinusi su manimi,

O kad tu laimingai gyventum Hado rūmuose,

Tamsiame name!

Tegul žino juodaplaukis Hadas,
440 Kas sėdi prie laivo irklo,
Senis, mirusiųjų perkelėjas,
Perkėlęs pačią geriausią moterį,
Per ežerą,
Egline dviirkle valtimi.

Antistrofa I

445 Poetai apdainuos tave,
Pritardami septinstyge kalnų lyra!
Tave šlovins himnais
Ir be lyros,
Kai tik Karnėjų raitelis šoks Spartoje,
450 Ir mėnulio pilnatis
Jau visą naktį švies danguje!
Ir palaimintuose turtinguose Atėnuose
Tokią temą mirusi
Dainiams palikai.

Strofa II

455 Jeigu būtų mano valia,
O kad galėčiau tave išsiųsti į šviesą
Iš Hado rūmų
Ir iš Kokito upės
Upiniu požemio irklu!
460 Tu vienintelė, mieliausioji iš moterų,
Tu išdrįsai vietoj vyro

Pasiųsti savo sielą į Hadą!

Tegul krenta iš viršaus tau lengva žemė, moterie!

O jei vyras kokią nors naują moterį pasirinktų,

465 Tikrai būtų nekenčiama ir man, ir tavo vaikams.

Antistrofa II

Motinai nepanorus

Paslėpti kūną žemėje dėl vaiko,

Nepanorus ir senam tėvui.

Jie jį pagimdė,

470 Bet nenorėjo išgelbėti,

Abu turintys jau žilus plaukus.

O tu pačioje jaunystėje

Jauna išeini,

Mirusi už jauną savo vyrą.

475 O kad aš gaučiau tokią teisėtą žmoną! Mat gyvenime tai retai būna.

O kad ir aš pats galėčiau nugyventi savo amžių be skausmo!

Trečiasis epeisodijas

Ateina Heraklis

Heraklis

Bičiuliai Ferų žemės ir gyventojai,

Sakykit, ar Admetas savo namuose?

Choro vadovas

Fereto vaikas namuose. Kodėl, sakyk,

480 Tesalijon, Herakli, tu atkeliavai?

Heraklis

Atlieku vieną darbą Euristėjui aš.

Choro vadovas

Iš kur keliauji? Kam kelionė ši skirta?

Heraklis

Dėl Diomedo keturkinkių aš vykstu.

Choro vadovas

Tai kaip pajėgsi tu? Ar jo tu nežinai?

Heraklis

485 Dar niekad nebuvo Bistonų žemėse.

Choro vadovas

Bet be kovos tu negali kumelių tų įgyt.

Heraklis

Aš negaliu sau leist atsisakyt darbų.

Choro vadovas

Arba nužudęs grįši, arba liksi ten.

Heraklis

Aš negalėčiau bėgti pirmas iš kovos.

Choro vadovas

490 O nugalėjęs jį tu ką gali laimėt?

Heraklis

Parvesiu kumeles valdovui savo aš.

Choro vadovas

Nelengva pažaboti bus tau kumeles.

Heraklis

Nebent iš šnervių pučia ugnį karštą jos.

Choro vadovas

Bet jos sudrasko žmones greit į gabalus.

Heraklis

495 Kalnų žvėrių tai maistas, bet tik ne arklių.

Choro vadovas

Bet édžios jų tikrai aplaistytos krauju.

Heraklis

Kieno gi vaikas giriasi jisai esąs?

Choro vadovas

Skydu ginkluoto Arėjo jis yra sūnus.

Heraklis

Darbai, kuriuos turiu atlikti, nelengvi.

500 Jis visad stengias suieškot kuo sunkesnių.

Ir jei man reikia susikauti su vaikais,

Kurių Arėjas tėvas, tai kovojau aš

Su Likaonu ir su Kiknu iš pradžių.

Trečia kova lemtinga: su kumelių šių

Šeimininku turiu dabar aš susiremt.

505 Tačiau tikrai nėra nė vieno žemėje,

Kuris Alkmenės sūnų pamatyt galės

Iš baimės drebinantį priešiškas rankas.

Ateina Admetas, apsirengęs gedulo drabužiais ir apsikirpęs

Choro vadovas

Ir štai valdovas žemės šios ateina čia -

Admetas vangiai iš savų mielių namų.

Admetas

O Dzeuso vaike iš Persėjo giminės!

Heraklis

510 Admetai, vade tesaliečių, sveikas būk!

Admetas

Palankų esant man tave gerai žinau.

Heraklis

Kodėl taip gedulingai tu nusikirpai?

Admetas

Šiandien aš ketinu palaidot mirusį.

Heraklis

Te dievas atitolins nelaimę nuo vaikų!

Admetas

515 Vaikai, kurių aš susilaukiau, namuose.

Heraklis

Jei tavo tėvas mirė – jam buvo laikas mirt.

Admetas

Herakli, gyvas jis, ir motina gyva.

Heraklis

Sakyk, ar kartais nemirė tava žmona?

Admetas

Dviem būdais apie ją kalbėti aš galiu.

Heraklis

520 Ar pasakei, kad mirus? Ar ji dar gyva?

Admetas

Man liūdna, ji yra ir jos nebėr daugiau.

Heraklis

Tavęs nesuprantu – neaiškiai tu kalbi.

Admetas

Ar nežinai likimo, ko ji susilauks?

Heraklis

Žinau, jog ji sutiko mirti už tave.

Admetas

525 Ar taip jau ir yra, jei pažadėjo ji?

Heraklis

Iš anksto neapverk, tai atidėk vėliau.

Admetas

Tas, kas ketina mirti, miręs jau yra.

Heraklis

Gyventi – viena, kita – galvoti, kad nesi.

Admetas

Tu sprendi tai vienaip, o aš visai kitaip.

Heraklis

530 Kodėl tada verki? Kas miręs iš draugų?

Admetas

Tai moteris: atsimenu aš ją gerai.

Heraklis

Ar svetima ji tau, ar giminaitė ji?

Admetas

Ji svetima, bet buvo būtina namams.

Heraklis

Ir kaip gi numirė ji tavo namuose?

Admetas

535 Jos tėvui mirus ji gyveno šiuos namuos.

Heraklis

O kad palūžusio nebūčiau radęs aš!

Admetas

Kodėl tu šiuos žodžius sakai? Koku tikslu?

Heraklis

Manau, aš eisiu į kitų draugų namus.

Admetas

Jokiu būdu negalima taip pasielgt!

Heraklis

540 Svečiai nereikalingi gedintiems žmonėms.

Admetas

Kas mirė, numirė! Na, eiki į namus.

Heraklis

Pas verkiančius svečiams vaišintis nevalia.

Admetas

Bet rūmuos kambariai yra svečiams skirti.

Heraklis

Dėkingas būsiu tau, tik leiski man išeit.

Admetas

545 Negalima, kad vyktum į kitų namus.

Tarnui

Tu šitą vyrą vesk į kambarius svečių,
Tarnams tuoj pasakyk, kad valgio neščių daug.
Duris vidinio kiemo užrakinkit jūs,

550 Svečiams netinka aimanuoti ir liūdėt.

Tarnas nenoromis atidaro rūmų duris ir įsiveda Heraklį

Choro vadovas

Admetai, ką darai, kai šitokia bėda?
Drįsti svečius priimti, gal beprotis tu?

Admetas

Bet jei aš išvaryčiau jį, atėjusį,
Iš miesto, iš namų, ar girtum tu mane?

555 Tikrai, kad ne, nelaimė būtų ta pati,
Tik jam aš nesvetingas pasirodyčiau.
Ir prie nelaimių prisidėtų dar viena,
Mani namai garsėtų kaip priešiški svečiams.
Pas šitą gerą draugą visada viešiu,
560 Kai tik kada į Argo žemę užeinu.

Choro vadovas

Kodėl gi esančią nelaimę paslėpei,
Mielam bičiuliui čia atvykus, kaip sakai?

Admetas

Nebūtų jis panoręs eiti į namus,
Jei būtų sužinojęs ką tik apie tai.
565 Aš taip dabar darydamas, tikrai visiems

Atrodau neprotingas, bet visi žinos –
Mani namai nemoka nepriimt svečių.

Admetas įeina į rūmus

Choras

Strofa I

O labai svetingi ir laisvi žmogaus namai,
Tave pagerbė apsigyvenęs
570 Apolonas,
Gražiai grojantis lyra,
Pasitikėjo tavimi,
Ir išdrįso tapti jis
Tavo namuose avių piemeniu,
575 Grodamas dūdele savo galvijams
Piemuo vestuvinius himnus
Ant nestačių šlaitų.

Antistrofa I

Kartu ganėsi dėmėtos lūšys,
Džiaugdamosi garsais,
580 Slinko nuo Otrijo skardžio
Banda rusvųjų liūtų.
Šoko apie tavo kitarą,
Foibai, margaplaukė stirnaitė.
Lėkdama prieš ilgaspygliuotes egles
585 Lengvomis kojomis,
Šokinėjo vis šen bei ten,

Džiaugdamasi malonių skambesiu.

Strofa II

Gyveni avių turtinguose namuose

Prie gražiai tyvuliuojančio

590 Boibėjos ežero.

Suartais laukais ir lygumos paviršiumi,

Iki vakarinės saulės ribos,

Kur tęsiasi nuo vakarinio Moloso pakraščio,

Per Egėjo jūrą,

595 Iki kyšulio nesvetingo Pelijo kalno.

Antistrofa II

Ir dabar, namus atvėręs,

Priėmė svečių drėgnomis akimis,

Apverkdamas ką tik mirusį

600 Mielos žmonos kūną,

Mat kilmingumas reikalauja pagerbimo.

Viskas, kas būdinga išminčiai – būdinga geriems.

Žaviuosi, mano sieloje yra drąsa,

605 Kad dievobaimingas vyras pasielgs sąžiningai.

Admetas

Mielieji čia susirinkę Ferų vyrai,

Jau tarnai neša kūną,

Ugniai paruoštą.

O jūs, mirusių apraudokite, kaip dera,

610 Išėinančią į paskutinę kelionę.

Ketvirtasis epeisodijas

Tarnai atneša ant neštuvų mirusių Alkestidę

Choro vadovas

Ir štai matau tavo tėvą senomis kojomis einantį

Ir jo tarnus, nešančius įkapes rankose

Tavo žmonai, mirusių papuošalus.

Jeina Feretas su savo palyda, kuri neša brangias įkapes Alkestidei

Feretas

Admetui

Nelaimėj aš užjaust, vaikeli, ateinu,

615 Nes niekas nepaneigs, kad tu tikrai mielos

Ir išmintingos netekai žmonos, bet reik

Tau išgyventi, ką labai sunku ištvirt.

Priimk papuošalus, teeina po žeme,

Nes kūną jos pagerbti reikia deramai.

620 Juk šiandien už tave ji, vaike, numirė,

Nepavertė manęs ji tėvu be vaikų,

Neleido man kentėt netekusiam tavęs.

Iš moterų visų ji šlovingiausia bus,

Atlikus iš tiesų garbingą žygdarbį.

Atsisuka į mirusių Alkestidę

625 Tad tau, išgelbėjusiai šitaip jį dabar,

Palaužtus mus pakėlusiai, sudie tariu.

Linkiu, kad Hado namuose tau sektųsi.

Mirtingų tokios štai vedybos turi būt,

Arba tada išvis neverta vest visai.

Admetas

Stovi toli nuo tėvo, nepriima jo dovanų

Į laidotuves atvykai nepakviestas

630 Ir atvykimas tavo man nedraugiškas.

Tavųjų puošmenų jinai neužsidės,

Palaidota bus nieko nestokodama.

Reikėjo tau kartu kentėti, kai žuvau,

Bet tu tada, tiktai stovėdamas šalia,

635 Jau senas būdamas jaunam sakei numirt.

Kodėl dėl mirusios dabar tu taip verki?

Ar kūno šio tu tėvas niekad nebuvai?

Ar tos, kurią mama šaukiu, nesu sūnus?

Gal kartais aš iš vergo kilęs ir buvau

640 Slapčia prie jos krūtinės pakištas kadais?

Parodei, kas esi, išbandyme sunkiam,

Nebelaikau savęs aš tavo sūnumi.

Tu savo išsiskyrei beširdiškumu,

Gyvenimui į pabaigą artėjant, net

645 Už savo tikrą vaiką nedrįsai numirt.

Tačiau ne giminė pasiaukojo. Ją

Vienintelę galiu ir motina vadint,

Ir tėvu. Būtum pasielgęs tu gražiai,

Jei būtum miręs taip už savo vaiką, nes

650 Gyvent tau liko laiko visiškai nedaug.

[Ir būčiau aš gyvenęs laiką likusį,
Ir nedejuočiau vienas dėl nelaimių šių.]
Juk tu patyręs visko, kiek laimingam reik,
Vedei tu jaunas, vaikas tavo aš buvau,
655 Nesiruošei namus palikt kitiems išgrobt.
Ir neatsisakei tu mirti už mane
Dėl to, kad aš tavųjų metų negerbiau –
Senatvei tavo visad pagarbą jutau.
Ir štai kuo man užmokat už stiprius jausmus?
660 Ir tu, ir motina gaus atpildą už tai –
Skubėkite greičiau, nes galas jau arti.
Jūs negalėsit susilaukt kitų vaikų,
Kurie žiūrės, palaidos ir jus pašarvos.
Ir įkapes gausias kurie kartu suruoš.
665 Nes savo rankom aš nelaidosiu tavęs.
Aš miręs tau ir, jeigu šviesą dar matau,
Todėl, kad kitą gelbėtoją suradau.
Aš kito vaikas ir senatvės parama.
Juk veltui seniai nori mirti, peikdami
670 Senatvę savo sunkią ir gyvenimą,
O vos ateina laikas mirt, nenori jau
Numirti ir senatvė nebėra sunki.

Choro vadovas

Nustokite! Nelaimės šios jau mums gana!

O vaike, tėvo tu širdies negildyki!

Feretas

- 675 O vaike, ar tu ,mania, kai šitaip pavarai
Nuo šių nelaimių lydą, frigą iš vergų?
Ar nežinai, kad tesalietis aš esu,
Iš tėvo, tikro tesaliečio kilęs. Tu
Tikrai ir jžūlus, ir svaidydamsis
- 680 Neapgalvotais žodžiais, išeini. Tave
Aš pagimdžiau valdovą ir užauginau,
Todėl neprivalau numirti už tave,
Nes šitokio įstatymo neperėmiau.
Nėra būdinga graikams mirti už vaikus.
- 685 Tik tu žinai, užaugai laimėj tu, ar ne,
O ko reikėjo gaut iš mūsų, tą turi.
Valdai daugybę, tau paliksiu žemės daug,
Mat visa tai aš pats iš tėvo perėmiau.
Ar nuskriaudžiau tave? Ir ką aš atėmiau?
- 690 Nemirki dėl manęs, nemirsiu dėl tavęs.
Džiaugies šviesa? Manai, kad aš nesidžiaugiu?
Juk ilgas laikas požemyje iš tiesų,
Gyventi duotas laikas trumpas, bet saldus.
Kad nenumirtum, tu be galo stengeisi.
- 695 Išvengęs skirto tau likimo gyveni,
Nužudęs ją. Kad aš beširdis, dar sakai?
Blogiausiasis, už moterį menkesnis tu,
Ji mirė už tave, jaunuolį gražųjį!

Tu puikiai sumanei, kaip niekada nemirt,
700 Jei tik įtikint žmoną visad pasiseks
Numirti už tave. Dar kaltini draugus,
Kurie nenori to, pats blogas būdamas?
Tylėk! Žinok, jei tu gyvybę brangini,
Brangina ir kiti, o jei kalbėsi taip,
705 Išgirsi priekaištų teisingų tu marias.

Choro vadovas

Per daug blogų dalykų pasakyta jau,
Nustoki, seni, savo vaiką šitaip smerkt!

Admetas

Jei tu tiesos akivaizdoj dabar kenti,
Sakyk, ar tinka šitaip prieš mane kalbėt?

Feretas

710 Suklydęs būčiau aš, numiręs už tave.

Admetas

Bet ar tas pats, numirti seniui ir jaunam?

Feretas

Gyvenimas mums skirtas vienas, o ne du.

Admetas

O kad gyventum tu ilgiau, nei Dzeusas pats!

Feretas

Tu nepatyręs bloga priekaištauji mums?

Admetas

715 Aš suprantu, kad trokšti tu gyvent ilgai.

Feretas

O ar ne tu ją laidoji čia už save?

Admetas

Įrodymas beširdiškumo tavo šis.

Feretas

Ne dėl manęs ji mirė, negali sakyti.

Admetas

O kad prireiktų kada nors ir tau manęs!

Feretas

720 Kitas į žmonas imk, kad mirtų už tave.

Admetas

Tau gėda bus tikrai, nes nenorėjai mirti.

Feretas

Kaip maloni šita šviesa, ak, maloni!

Admetas

O apsukrumas toks nevyriškas visai.

Feretas

Tu seną žmogų laidodamas nesijuok.

Admetas

725 Bet kai numirsi tu, numirsi be šlovės.

Feretas

Išėjus man, jau nerūpės, ką jie kalbės.

Admetas

Kokia senatvė įžūlumo kupina!

Feretas

Nebuvo nešlovinga, neprotinga tik.

Admetas

Išeik ir leisk man kūną šį palaidoti.

Feretas

- 730 Aš išeinu, o pats, žudikas būdamas,
Sulauksi atpildo iš giminaičių jos.
Akastas vyru šaukiamas tikrai nebus,
Jei neatkeršys tau už kraują jo sesers.

Feretas su palyda išeina

Admetas

- Tik nešdinkis kartu su savo žmona! Jūs
- 735 Bevaikiai senkite, gyvam tebesant man,
Kaip esat nusipelnę, neikit čia daugiau!
Jei reiktų man šio tėvo tuoj atsisakyt,
Atsižadėčiau židinio aš per šauklus.
Nelaimė verčia, eikime greičiau dabar,
- 740 Kad mirusį ant laužo mes užkeltume.

Choro vadovas

- Oi, oi! Tu leidi sau baisingus dalykus.
Lik sveika, kilmingoji ir pati geriausia,
Tegul tave priima palankus chtoniškasis Hermis,
Ir Hadas! Ir jei kas nors yra daugiau
- 745 Geriems žmonėms, kad šitai gaudama,
Sėdėtum šalia Hado žmonos!

Admetas, tarnai, nešdami pakylą su Alkestidės palaikais, ir choras išeina

Iš rūmų pasirodo tarnas

Penktasis epeisodijas

Tarnas

- Admeto aplankyt atvykstančius mačiau,
Iš žemių įvairių, jiems pietus aš ruošiau.
Tačiau aš niekada nepriėmiau prieš tai
- 750 Blogesnio padaro, nei šis netikėlis,
Kuris pirmiausia, gedintį matydamas,
Užėjo ir išdrįso pro vartus praeit.
Nekukliai pasirodė, jis iškart po to
Žinodamas nelaimę, ėmė vaišintis.
- 755 O jei neatnešėm ko nors, vis ragino.
Paėmęs taurę į rankas, gurkšnojo sau
Gryniausią vyną, motinos juodos juodos,
Kol kūną jo užliejo gėrimo liepsna,
Vainiką mirtų užsidėjęs ant galvos,
- 760 Taip baubė, kad girdėjome dvejas giesmes:
Kaip jis, nelaimės neužjautęs, stūgavo,
Kaip šeimininkę apraudojom mes visi.
Bet verkdami mes ašarų nerodėme,
Šiam svečiui, nes Admetas liepė šitaip pats.
- 765 Ir aš šituos namuos vis vaišinau
Nenaudėlj ir vagj, ir plėšiką šj.
Išvyko iš namų ji, nelydėjau jos,
Neištisiau aš rankos verkdamas dėl jos,

Kuri man buvo ir visiems tikrai taip pat,
770 Kaip motina tikra, nuo visko gelbėjo,
Ir savo vyro pyktį numalšindavo.
Ar aš neveltui nekenčiu atvykusio?

Ateina Heraklis, atsipalaidavęs, pasipuošęs vainiku, be ginklų

Heraklis

Ei tu, ko žiūri taip rimtai su rūpesčiu?
Niūriam nereikia tarnui būti su svečiais
775 Ir šitaip priešišumą rodyt svetimiems.
Matydamas čia draugą šeiminko tu,
Ir rūškanas esi ir susiraukėlis.
Nelaime svetima taip rūpindamasis,
Ateik čionai, įkvėpsiu tau aš išminties.
780 Ar prigimtį žmonių iš viso išmanai?
Manau, kad ne. O ir iš kur? Tai paklausk:
Visiems mirtingiems reikia kada nors numirt.
Nėra juk iš mirtingų to, kam žinoma,
Ar šviesą jis rytojaus dieną vėl išvys.
785 Neaišku niekam, kur likimas jį nuves,
Išmokti to negalima, nei sužinot.
Išgirdęs tai ir sužinojęs iš manęs,
Tik dėliaukis, gerki daug ir apgalvok
Gyvenimą, o visa kita – tai lemtis.
790 Saldžiausią iš visų dievų tu visad gerbk–
Kiprietę, mat ši deivė nuostabiai miela.

O visa kita nesvarbu, manim tikėk.

Ar neatrodo, kad teisingai aš kalbu?

Manau, kad taip. Tad atsikratęs skausmo šio,

795 Apėjęs lemtį, argi neišgertumei

Su vainiku? Tikrai žinau, kad išblaškys,

Šis teliuškavimas, įpiltas į taures,

Nuo nuotaikos niūrios, nuo šito liūdesio.

Mirtingiems reikia rūpintis savais darbais,

800 Nes susiraukėliams, visiems rimtiems žmonėms

- Jei manimi galėsi pasikliaut - yra

Gyvenimas jau ne gyvenimas – našta.

Tarnas

Suprantam tai, tačiau kitaip mes elgiamės,

Nes nedera dabar juokaut ar pokštus krėst.

Heraklis

805 Ši mirus moteris yra mums svetima,

Nesikankink, gyvi juk šeimininkai čia.

Tarnas

Kaip tai gyvi jie? Ar nelaimės nežinai?

Heraklis

Nebent mane apgavo šeimininkas šis.

Tarnas

Perdaug svetingas jis yra, tikrai perdaug.

Heraklis

810 Ar privalau užjausti mirusįjį aš?

Tarnas

Išties, tasai, kas mirė, svetimas visai.

Heraklis

Ar iš tiesų jis nepasakė man kažko?

Tarnas

Eik džiaugdamasis, nes nelaimės rūpi mums.

Heraklis

Šita kalba ne apie svetimus vargus.

Tarnas

815 Kitaip puota tavoji neužkliūtų man.

Heraklis

Ar iš tiesų patyriau bloga iš draugų?

Tarnas

Esi pas tą, kuriam neprivalu priimt.

Mat sielvartas dabar, plaukai mūs nukirpti,

Juodi drabužiai mūs.

Heraklis

820 Kas gi numirė?

Nejau kas iš vaikų? O gal tai tėvas jo?

Tarnas

Žmona Admeto mirusi yra, svety.

Heraklis

Ką tu kalbi? Kodėl jūs priėmėt mane?

Tarnas

Bijojo išvartyt tave iš šių namų.

Heraklis

Ak tu, nelaimėli, kokios gi netekai!

Tarnas

825 Visi pražuvome, ne tik jinai viena.

Heraklis

Kažką aš nutuokiau, matydamas akis

Ir plaukus nukirptus, bet jis įtikino,

Sakydamas, kad svetimą sau laidoja.

O šiuos vartus praėjęs ne sava valia,

830 Aš vaišinaus svetingo vyro namuose,

Nutikus šiam dalykui dar ir puotavau,

Apvainikavęs galvą? Tau geriau tylėt,

Tokiai didžiai nelaimei esant namuose.

Kur jis ją laidojo? Ir kur aš rasiu ją?

Tarnas

835 Eik tuo tiesiu keliu, kuris Larison ves,

Tu kapą jos surasi priemiesty tenai.

Tarnas įeina į rūmus

Heraklis

Likęs vienas

Daug kentusi širdie ir mano rankos, jūs,

Parodykit dabar, Alkmenė kokį gi,

Duktė Elektrijono, gimdė Dzeusui!

840 Mat reikia, kad išgelbėčiau aš mirusią

Ir į namus grąžinčiau Alkestidę vėl,

- Padaręs didžią paslaugą Admetui. Aš
Pasergėsiu nuvykęs Tanatą tenai,
Valdovą mirusių, tikiuosi jį surast
- 845 Ten geriantį aukotą vyną netoli.
Iš pasalų užpuolęs jį, nutversiu greit
Ir taip galingom rankom apkabinsiu jį,
Kad niekas jo iš glėbio ištraukti nepajėgs,
Jog šonkauliai braškės, kol moterį grąžins.
- 850 O jei paves medžioklė, jei jis neateis
Savų aukų kraujuotų, leisiuos pats žemyn
Į rūmus tuos tamsius žmonos valdovo jų,
Prašysiu jos ir, įsitikinęs esu,
Grąžinsiu Alkestidę draugui į rankas,
- 855 Kuris labai svetingai priėmė mane,
Nors buvo jis pats prislėgtas šitos netekties,
Bet nuslėpė kilnūs, gerbdamas mane.
Ir kas iš tesaliečių svetingesnis, ką?
Iš Graikijos visos? Kilmingas juk žmogus,
- 860 Nepasakys, kad nepadarė paslaugos.

Heraklis išeina. Į sceną grįžta Admetas ir choras

Komas

Admetas

Oi, sunkus sugrįžimas,
Sunkus vaizdas baisių namų. Oi, oi, oi!
Kur eiti? Kur sustoti? Ką sakyti? Ir ko ne?

Kaip pražūti?

865 Išties mane motina pagimdė nelaimingą!

Pavydžiu mirusiems, anuos myliu,

Trokštu gyventi anuose namuose.

Mat nesidžiaugiu nei matydamas šviesą,

Nei vaikščiodamas kojomis ant žemės.

870 Tanatas atėmęs perdavė Hadui

Mane tokį kaip įkaitą.

Choras

Strofa I

Eik į priekį, eik į priekį, užsik į namų vidų.

Admetas

Ai, Ai!

Choras

Tu esi vertas aimanuoti.

Admetas

Ech, ech...

Choras

Tu perėjai per skausmus, tikrai žinau.

Admetas

Oi, oi...

Choras

875 Bet nepadedi nei kiek mirusiajai.

Admetas

Ak, oi oi...

Choras

Skausminga niekada nebepamatyti

Iš arti mylimos žmonos veido.

Admetas

Prisiminei tai, kas sužeidė man širdį.

Ar yra didesnis blogis vyrui,

880 Kaip netekti ištikimos žmonos? O kad aš niekada nebūčiau

Vedęs ir gyvenęs vienuose namuose su ja.

Pavydžiu nevedusiems ir bevaikiams iš mirtingųjų.

Vieniša siela jaučia saikingą skausmą

Kentėdama.

885 Nepakenčiama matyti vaikų ligas ir sutuoktinių

Guolius, nusiaubtus mirties.

Dėl viso šito galima likti

Bevaikiams ir nevedusiems.

Choras

Antistrofa I

Likimas, likimas nepakeliamas ateina.

Admetas

890 Ai, ai...

Choras

Nėra skausmui pabaigos.

Admetas

Ech, ech...

Choras

Sunku iškęsti, bet vis gi.

Admetas

Ai, ai...

Choras

Iškęsk, nes tu ne pirmas netekai žmonos.

Admetas

Oi, oi, oi...

Kitos nelaimės

Kitus mirtinguosius spaudžia.

Admetas

895 O didelės kančios ir skausmas dėl mylimųjų

Ir esančių po žeme!

Kodėl mane sulaikei kristi į kapo duobę

Ir gulėti mirusiam kartu su šia,

Pačia geriausia?

900 Dvi vietoj vienos Hadas būtų turėjęs

Sielas ištikimas,

Kartu pereinančias požemių ežerą.

Strofa II

Choras

Kažkoks vienas žmogus

Mano giminėje buvo,

Kuriam vaikas labai brangus

905 Mirė namuose,

Bet, nepaisant to,

Iškentė nelaimę tvirtai,
Būdamas bevaikis,
Jau sulaukęs žilos senatvės

910 Ir vėlyvo amžiaus.

Admetas nori įeiti į rūmus, bet nediršta

Admetas

O vaizde namų, kaip man užėti,
Kaip gyvensiu pasikeitus likimui?
O, varge! Koks didžiulis skirtumas yra.
Tuomet su pušiniais deglais iš Pelijo kalno

915 Ir su vestuvinėm dainom užėjau į vidų,

Mylimos žmonos ranką liesdamas,
Ir triukšmingas būrys sekė,
Laimindamas mirusiąją ir mane!
Nes mes buvome kilmingieji ir iš abiejų

920 Pusių kilę iš geriausių.

O dabar priešingas vestuvinėms dainoms raudojimas,
Ir juodi apdarai,
Priešingi baltiems,
Siunčia mane į vidų,

925 Į tuščią vestuvių guolį.

Antistrofa II

Choras

Šitoks skausmas praėjo pro tavo,
Nežinančio nelaimės,

Laimingą likimą.

Bet išgelbėjai gyvenimą ir sielą.

930 Žmona mirė,

Bet paliko meilę.

Ar šitai nauja?

Juk iš daugelio

Mirtis atėmė žmonas.

Admetas

935 Brangieji, aš manau, dabar lemtis žmonos,

Geresnė nei mana, nors rodosi kitaip,

Bet skausmas niekada daugiau jos nepalies,

Ji aplenkė vargus, šlovinga moteris.

O aš, kuriam gyvent nereikia, nuo lemties

940 Pabėgęs, nelaimingai gyvensiu ir toliau.

Kaip be kančios įeisiu į namus? Ir ką

Pasveikinsiu? Ir kas man „sveikas“ pasakys?

Ar bus man įėjimas šitas malonus?

Nes viduje mane vienatvė sugniuždys.

945 Kur aš pasuksiu, kai matysiu guolį jos,

Ir tas kėdes, kur ji sėdėjo viduje,

Ir nešvarias grindis, vaikus parpuolusius

Ant kelių raudančius ir verkiančius mamos?

Aprauda šeimininkę, jos nebėr tarnams,

950 Bus šitaip namuose, išėjus iš namų

Kitų vestuvių įkarštis mane kankins,

Susitikimai su daugybe moterų,
Kentėsiu apsuptas aš bendraamžių jos.
Ir pasakys bet kas, kas priešiškas man bus:

955 „Žmogus gėdingai šis gyvena, nes kadais
Numirti neišdrįso, vengė Hado, bet
Išdrįso paaukoti vietoje savęs
Jis savo sutuoktinę. Argi vyras jis?
Tėvus jis smerkia, bet patsai nenori mirt.“

960 Turėsiu tokią šlovę prie nelaimių šių.
Mielieji, ar beverta man gyventi daugiau,
Vis bloga girdinčiam ir bloga darančiam?

Choras

Strofa I

Aš aukštai pakilęs,
Poezija veržiausi ir sukūręs daug eilių,
965 Neradau nieko stipresnio
Už lemtį, neradau net jokių vaistų
Trakų lentelėse, kurias
Surašė orfėjiškas balsas.
Nei kuriuos vaistus davė

970 Foibas Asklepijo vaikams,
Paruošęs vargšams mirtingiesiems.

Antistrofa I

Šito dievo vienintelio aukuro nėra
Prieti negalima, nei prie statulos.

975 Nes jam nesvarbūs aukojimai,
O kad, valdove, neateitum
Didingesnis negu jau esi.
Mat ką Dzeusas nutaria,
Šitai su tavo pagalba išsipildo.

980 Ir chalibų šalyje per jėgą įveiki ginklus,
Ir nėra jokio pasigailėjimo, tau griežtai nusprendus.

Strofa II

Ir tave deivė sučiupo tvirtais rankų pančiais,

985 Taigi kentėk,
Nes neišvesi iš apačios niekada,
Verkdamas į viršų mirusių.
Ir dievų nesantuokiniai vaikai
Visi iki vieno,

990 Pasiduoda mirčiai.
Mylima ji,
Kai buvo tarp mūsų,
Mylima bus ir mirusi,
Nes tu vedei kilmingiausią žmoną iš visų.

Antistrofa II

995 Ir tegul tavo žmonos kapas nebūna laikomas kaip
Mirusių žmonių kapas,
Bet tegul būna gerbiamas,
Kaip lygus dievams,
Kaip keliautojų šventovė.

1000 Ir bet kas aplankydamas kapą
Šitaip pasakys:
„Ji pati kažkada numirė už vyrą,
Ir dabar yra palaiminta dievybė.
Sveika, valdove, kad tau gerai klotūsi!“

1005 Štai šitokios kalbos jai bus sakomos.

Choro vadovas

Ir štai Alkmenės vaikas, kaip atrodo mums,
Admetai, jau sugrįžta į tavus namus.

Eksodas

Pasirodo Heraklis. Jis vedasi moterį, kurios veidą dengia šydas

Heraklis

Šnekėt reik atvirai su brangiu man draugu
Ir priekaištų, Admetai, nebentylėt,
1010 Nes aš manau, kaip draugas, vertas juk buvau,
Nelaimės sužinoti, būdamas šalia.
O tu nepasakei, jog numirė žmona,
Bet priėmei kaip svečią savo namuose,
Lyg sielvartaudamas dėl skausmo svetimo.
1015 Vainikavau sau galvą ir nuliejau pats
Aš auką namuose nelaiminguosiuose.
Ir priekaištauju tau, iškentęs visa tai,
Tik liūdinti nenoriu dar nelaimėje.
Bet pasakysiu tai, dėl ko čia sugrįžau.
1020 Paėmęs moterį šią saugok, aš prašau,

Kol vėl atvyksiu čia su Trakijos žirgais,

Bistonų vadą kai įveiksiu pagaliau.

O jei nepasisektų padaryt man to,

Aš ją tau atiduodu namuose tarnaut.

1025 Pateko nelengvai ji į manas rankas.

Varžybas kartą užėjau aš prasidėjusias.

Jos vertos buvo triūso dalyvavusių,

Ją kaip laimėjimą iš ten ir gabenu.

Mat arklius rungtyse lengvai galėjai gaut,

1030 Imtynių ir kumštynių nugalėtojams

Apdovanojimas - kaimenė gyvulių

Ten buvo, o po jų laimikis – moteris,

Dalyviams gėda buvo nesirungt dėl jos.

Šia moterim, sakiau, tau pasirūpint teks.

1035 Ne vogtą paėmiau, tačiau laimėjau ją.

O tu vėliau pagirsi iš tiesų mane.

Admetas

Likimą nuslėpiau nelaimėlės žmonos,

Nei iš nepagarbos, nei gėda visa tai.

Nes būčiau sau nelaimės pasididinęs,

1040 Jei tu nuvykęs būtum į kitų namus.

Pakako dėl nelaimių man raudot tada.

O moterj, prašau, jei taip yra svarbu,

Pasaugot liepk kitam, iš tesaliečių kam,

Kuris tokių dalykų nekentė kaip aš.

- 1045 Turi tu daug draugų, man neprimink skausmų,
Nes negalėčiau aš, matydamas ją čia,
Be ašarų ištvirt, tad ne pridėk kančios,
Nes jau nelaimės slegiamas pakankamai.
Na kur galėtų ji, jauna, čionai gyvent?
- 1050 Jauna, matyti tai iš jos papuošalų,
Ar mano namuose gyventi reikia jai?
Ir kaip išliks tyra jaunuolių apsupty?
Nelengva juk, Herakli, kelią kirst jaunam,
Aš tik iš anksto noriu perspėti tave.
- 1055 Ar mirusios žmonos užleisti guolį jai?
Ir kaip ją man įleisti į kambarį žmonos?
Aš dvigubo bijau žmonių man priekaišto,
Kad neapkaltintų kas nors mane, kad aš,
Išdavęs gerą žmoną, lovon jos guluos.
- 1060 O dar ir mirusi juk pagarbos verta.
Turiu aš būti atsargus, o tu žinok,
Kad bruožus išvaizdos tu tuos pačius turi,
Kaip Alkestidė, panaši į ją stotu.
Vardan dievų, patrauki ją man iš akių!
- 1065 Kad neįskaudintum įskaudinto ir taip,
Mat žvelgdamas į ją lyg žmoną aš regiu.
Ir drumsčia širdį man ir upės ašarų
Vis teka iš akių. Nelaimėlis esu,
Nes tokį kartų skausmą aš dabar jaučiu.

Choras

1070 Aš negalėčiau to įvardinti geru,
Tačiau dievų kas siūsta, reikia juk išvert.

Heraklis

Ak, jei turėčiau jėgą tokią didžią aš,
Kad tik išvesčiau moterį į šviesą vėl,
Ir dovaną šią puikią tau įteikčiau čia!

Admetas

1075 Gerai žinau, norėtum tu, bet kas iš to?
Sugrįžti mirusiems atgal negalima.

Heraklis

Perdauk nesielvartauki, išgyvenk tvirtai.

Admetas

Lengviau patarti nei iškęsti tai pačiam.

Heraklis

Bet ko pasieksi, jei kentėsi visą laiką?

Admetas

1080 Aš suprantu, bet meilė valdo kažkokia.

Heraklis

Mat meilė mirusiai tau kelia ašaras.

Admetas

Pražudė tai mane, nemoku apsakyti.

Heraklis

Tu kilnią praradai, na kas gi tai paneigs?

Admetas

Nebesimėgaus vyras šis gyvenimu.

Heraklis

1085 Žaizdas užgydys laikas, šviežia viskas dar.

Admetas

Gali kalbėti taip, bet laikas – tai mirtis.

Heraklis

Žmona tave ramins, naujų vedybų siek.

Admetas

Tylėk, ką pasakei? Galvot net negaliu.

Heraklis

Kodėl? Nevesi tu, bet būsi vienišas?

Admetas

1090 Nėra tokios daugiau, kuri šalia gulės.

Heraklis

Nejaugi tu manai, kad gelbsti mirusią?

Admetas

Ji pagarbos juk bet kokios yra verta.

Heraklis

Giriu tave, kad ištikimas jai esi.

Admetas

O kad nebūtų jis jaunavedys daugiau!

Heraklis

1095 Kvailystei pasmerktas, tačiau tikrai giriu.

Admetas

O kad numirčiau pats, jei tik išduočiau ją!

Heraklis

Priimki į namus tu šitą moterį.

Admetas

Ak, Dzeusu meldžiu, maldauju susimilt!

Heraklis

Suklysi tu labai, jei nedarysi to.

Admetas

1100 Priėmęs ją, labai kentėčiau širdyje.

Heraklis

Pakluski man dabar ir džiaugsmą jausi vėl.

Admetas

O kad nebūtum gavęs jos varžybose!

Heraklis

Tačiau kartu ir tu su laiminčiu laimi.

Admetas

Gražiai kalbi, tačiau lai pasitraukia ji.

Heraklis

1105 Išeis, jei nori, bet nuspręsk, ar reikia to?

Admetas

Jei susipykt nenori, reikia jai išeit.

Heraklis

Aš noriu to todėl, nes numanau kai ką.

Admetas

Na tebūnie, laimėk! Bet nepatinka man.

Heraklis

Mane pagirsi tu, tik pasikliauk manim.

Admetas

1110 Jei reikia ją priimt, tegul įeina ji.

Heraklis

Šios moters atiduoti nevalia tarnams.

Admetas

Tai į namus įvesk pats, jei tu taip manai.

Heraklis

Aš atiduosiu ją tik į tavas rankas.

Admetas

Jos negalėčiau liest, bet gali gi užeit.

Heraklis

1115 Tik tavo rankomis pasitikiu tvirtai.

Admetas

Valdove, tu nenorintį verti daryt.

Heraklis

Išdrįsk ištiesti ranką ir tuoj pat paliest.

Admetas

Gorgonę aš regiu ištiesdamas rankas.

Admetas paima moterį už rankos

Heraklis

Turi?

Admetas

Na taip, turiu.

Heraklis

Tai saugok visada.

1120 Ir pasakysi tuoj, kad draugas tau esu.

Heraklis nutraukia šydą nuo moters galvos

Pažvelki tu į ją, ar tik nepanaši,

Į žmoną tavąją? Laimingas būk nuo šiol!

Admetas

O varge, ką sakyt? Ar ne stebuklas tai?

Ar prieš save aš žmoną savąją regiu?

1125 Ar džiaugsmas šis netikras, siųstas iš dievų?

Heraklis

Tai neapgaulė, žmoną savo tu matai.

Admetas

Žiūrėki, kad nebūtų koks vaiduoklis ji.

Heraklis

Aš su sielavedžiu nesusidraugavau.

Admetas

Bet ar išties žmona, kurią pats laidojau?

Heraklis

1130 Man nuostabu, kad tu lemtim šia netiki.

Admetas

Ar liesti ją, ar kreiptis kaip į gyvą tuoj?

Heraklis

Prakalbinki, mat ko tik trokšti, turi ji.

Admetas

Apkabindamas Alkestidę

O veide, kūne mano tu brangios žmonos,
Maniau nebematysiu, bet ir vėl turiu!

Heraklis

1135 Turi, tačiau dievų pavydo nesukelk!

Admetas

O Dzeuso vaike, didžiojo, kilmingasis,
Tesaugo tavo tėvas, būk palaimintas,
Nes tu vienintelis, kas mano, gražinai!
Kaip atlydėjai ją iš apačios čionai?

Heraklis

1140 Pradėjęs kovą su svarbiausiu iš dievų.

Admetas

Su Tanatu kovojai? Kur, man pasakyk?

Heraklis

Prie kapo jos pagavęs rankom sulaikiau.

Admetas

Kodėl gi moteris lig šiolei nebyli?

Heraklis

Negalima tau jos dar kalbančios išgirst,

1145 Pirmiau nei paaukos ji požemio dievams

Ir kol trečios dienos po šito nesulauks.

Na, veskis ją vidun, teisingas būdamas,

Admetai, pagarbus svečiams toliau išlik.

Lik sveikas, aš keliauju, kad atlikčiau tai,

1150 Kas man Stenelo vaiko skirta iš darbų.

Admetas

Tu pasilik pas mus ir vėl pasisvečiuok.

Heraklis

Gal bus tai ateity, dabar turiu skubėt.

Heraklis išeina

Admetas

Tegul tau sekasi, greičiau sugrįžk atgal.

Miestiečiams ir visiems tuoj pat paliepsiu aš,

1155 Kad šoktų ratelius jie laimės apimti

Ir kad prie aukurų aukotų jie aukas.

O mes gyvenimą pradėjome kitaip

Nei buvo jis prieš tai, laimingas aš esu!

Admetas su Alkestide įeina į rūmus

Choras

Dievybės turi daug išvaizdų,

1160 Ir daug padaro dievai netikėtai.

Ir kas yra tikimasi, tas neįvyksta,

Bet dievas suranda būdą pasiekti nelaukto.

Šitas veikalas šitaip baigėsi.

Komentarai

Eil. 3 – 8

Šios eilutės paaiškina Apolono atsiradimą Admeto namuose. Dzeusas nužudė Apolono sūnų Asklepiją, kuris iš mirusiųjų prikėlė Hipolitą. Kerštaudamas, Apolonas iššaudė Dzeuso kiklopus. Už tai Apolonas buvo išsiųstas tarnauti į Admeto valdas.

Eil. 5

Trys seniausi žinomi kiklopai, remiantis Hesiodo Teogonija (139ff), buvo Brontas, Steropas ir Argas. Tačiau šiame epizode gali būti kalbama ir apie į šių trijų sūnus.

Eil. 10

„Buvau aš pamaldus ir vyrui priklausiau“. „Pamaldus“ šiame kontekste gali reikšti tai, jog Apolonas pakluso Dzeuso valiai ir tarnavo žemėje. Taip pat galima daryti prielaidą, jog daiktavardis *όσοσ* matomas graikiškame teksto variante galėtų būti verčiamas ir kaip „palankus“, ar „geraširdis“, ar „pagarbus“, priklausomai kaip vertinamas sakinio kontekstas.

Eil. 12

Moiros – likimo deivės. Jų buvo trys: *Κλωθώ*, kuri verpdavo likimo siūlą žmogui, *Λάχεσις*, kuri šį siūlą išmatuodavo, ir *Άτροπος*, kuri jį nukirpdavo.

Eil. 24 – 28

Tanatas pasirodo, kaip juodarūbė (843), sparnuota (261) figūra su kardu rankoje (74). Tekste nėra jokių užuominų apie ypatingą mirties dievo atėjimo būdą. Kadangi vienoje iš vėlesnių tragedijos scenų Heraklis užsimena, jog jis susiims su Tanatu, nėra jokios aliuzijos į Tanato antgamtinį vaizdavimą. Jis nupiešiamas, kaip tamsus mitologinis personažas, kuris dažnai būna painiojamas su Charonu.

Eil. 65 – 71

Šios eilutės parodo užslėptą mintį apie tai, jog su Tanatu susikaus Heraklis. Tokio slaptumo priežastimi gali būti noras išlaikyti žiūrovo susidomėjimą arba nenoras stipriai įbauginti Tanatą. Toks išankstinis įvykių atskleidimas buvo būdingas Euripidui.

Eil. 74 – 76

Tanatui priskiriama tam tikra šventiko funkcija. Jis nukerpa aukos plaukų sruogą ir palydi iki mirusių karalystės.

Eil. 86 – 90

Šiame epizode pastebimi ženklai verčia susimąstyti, ar tik namuose nėra ruošiamasi laidotuvėms. Choras dar nežino, tačiau sprendamas iš gedulingų raudų, rankų daužymo į krūtinę jis ima galvoti, jog kažkas tikriausiai atsitiko. Vertime pasiūlytas „rankų pliaukšėjimas“ turi būti suprantamas, kaip „rankų daužymas į krūtinę“. Pasirinktas variantas buvo metriškai palankesnis. Gedintys žmonės išreikšdavo sielvartą draskydami veidą nagais, mušdami skruostus, galvą ir krūtinę (Hom. Il. 19. 284; Eur. Hel. 1089; Suppl. 51, 76; Tr. 279, 794; Andr. 1210, Or. 961, 963, 1467, El. 146 – 149). VI a. pr. Kr. Solonas išleido įstatymą, draudžiantį per laidotuves labai audringai reikšti emocijas (Plu. Sol. 21).

Eil. 92

Pajanas – Apolono epitetas.

Eil. 98 - 99

Kai senovės Graikijoje buvo ruošiamasi kažkieno mirčiai, šalia namo buvo pastatomas indas su vandeniu rankoms nusiplauti.

Eil. 101 – 102

Nusikirpti plaukus buvo vienas iš laidotuvių papročių. Nukirptas plaukų sruogas palikdavo ant numirusio žmogaus kapo (Eur. Tr. 1026; Hel. 1054, 1187 – 1188; Or. 458; El. 91, 107 – 108). Eil. 102 siūloma, jog sruogas sudėdavo prie durų.

Eil. 114 – 115

Likijoje (Mažoji Azija) buvo Apolono šventykla. Dzeuso Amono šventykla – Libijoje (Šiaurės Afrika).

Eil. 157 – 158

Tarnaitė pradeda pasakoti apie Alkestidės pasiruošimą mirčiai, vos tik šioji sužino, kad lemtinga valanda artėja, tačiau tekste nėra nurodoma, kaip būtent moteris suvokė, kad jau reikia ruošti mirčiai ir ar kas nors jai apie tai pranešė.

Eil. 244

Alkestidei labai rūpėjo matyti „saulę ir dienos šviesą“. Šis epizodas gali būti suprantamas, kaip natūralus mirštančio žmogaus noras prieš nusileidžiant į amžinąją požemio tamsą. Alkestidės noras matyti saulę nupasakojamas ir eil. 206. Motyvas dažnai gretinamas su Euripido Hekabės 411 eil.

Eil. 357 – 360

Orfėjas nukeliavo į požemio karalystę ir sužavėjo Hadą bei Persefonę savo dainomis. Jie atidavė jam žmoną Euridikę, tačiau su sąlyga, jog kol abu neišeis iš karalystės, Orfėjas negali atsigręžti ir pažiūrėti į žmoną. Dainius nesusilaikė, atsigręžė, o žmona pradingo amžiams. Platonas dialoge Puota (179d) teigia, kad Orfėjui nebuvo atiduota pati žmona, o tik jos vėlė.

Eil. 360

Plutonas – dar vienas būdas įvardyti Hadą. Plutono šuo – trigalvis šuo Kerberas, saugojęs įėjimą į mirusiųjų valdas.

Eil. 361

„...tas, kuris prie irklo“ – Charonas, mirusiųjų karalystės valtininkas. Vertime pasiūlytas „sielavedys“ turėtų būti suprantamas, kaip „sielų plukdytojas“ ir neturėtų būti priskiriamas Hermiui.

Eil. 365 – 366

Admetas išreiškia mintį, jog jam mirus jis bus paguldytas bendrame kape su žmona. Vertime tai neatsispindi, tačiau graikiškame tekste matomas žodis κέδροις parodo, jog iš kedro medžio buvo gaminami karstai. Įdomu, jog 160 eilutėje Alkestidė išsiima savo drabužius iš kedro skrynios. Neaišku, ar kedras buvo labai populiarus ir naudojama įvairioms reikmėms, ar kedro skrynios motyvas yra tam tikra aliuzija į karstą, kuriame moteris netrukus gulės.

Eil. 424

Pajanas čia – gedulinga giesmė.

Eil. 435

Nuo šios eilutės pradedamas labiausiai jaudinantis choro atliekamas Alkestidės pašlovinimas. Jis linki jai stiprybės Hado karalystėje ir prižada, kad šis žygdarbis, kurį ji atliko dėl savo vyro bus apdainuojamas ateities kartų poetų, kaip didžiausias moters pasiaukojimo dėl vyro pavyzdys.

Eil. 440

„Senis, mirusiųjų perkėlėjas“ – kalbama apie Charoną. Valtininką, kuris nuplukdydavo mirusįjį į Hado karalystę.

Eil. 458

Kokitas – požemio karalystės upė.

Eil. 485

Bistonai – Trakijos gentis. Jų karalius buvo Diomedas, Arėjo ir Kirėnės sūnus. Savo žirgus jis šėrė atvykusių į jo šalį žmonių mėsa. Diomedą nugalėjo Heraklis ir jo kūną sušėrė žirgams, o vėliau žirgus nuvedė pas Euristėją.

Eil. 502

Heraklio kova su Likaonu daugiau niekur nėra minima. Likaonas buvo Arkadijos srities karalius. Kikno ir Heraklio susirėmimas - Hesiodo poemos Heraklio skydas siužetas. Motyvas minimas ir Euripido Heraklyje, eil. 389.

Eil. 509

„...iš Persėjo giminės“ - Persėjas buvo Alkmenės, Heraklio motinos senelis. Admetas toliau neplėtoja šios minties, tačiau įdomu, jog Persėjas, kaip ir Heraklis, abu buvo Dzeuso vaikai.

Eil. 570

Choras kalba apie Apolono viešnage Tesalijoje, pas Admetą.

Eil. 580

Otrijas – kalnas Tesalijoje.

Eil. 588

Nuo šios eilutės yra pradedamas Admeto valdų aprašymas. Jo banda ganosi kalnuotose vietovėse, o lygumos ir suarti laukai tikriausiai buvo skirtos javams auginti. Tai ne tik geografinių ribų nustatymas, bet ir turto įrodymas. Įdomu, kad choras nori nupasakoti apie sritį, kuri priklauso Admetui, nes visas tragedijos veiksmas vyksta valdovo rūmuose, Ferų mieste.

Eil. 593

„...nuo vakarinio Moloso pakraščio“ – molosų gentis gyveno kalnuotoje šiaurės – vakarų Graikijos srityje.

Eil. 651 – 652

Įdomus įterpinys, kuris tarsi atkartoja Alkestidės pasakytus žodžius 295 – 296 eilutėse.

Eil. 724

Vertime pasiūlytas „Tu seną žmogų laidodamas nesijuok“ reiškia, jog Feretas prašo Admeto net nekalbėti apie tai, kad jis kada galėtų laidoti tėvą vietoj savęs.

Eil. 725

„Bet kai numirsi tu, numirsi be šlovės“ gali reikšti, jog Admetas kalba apie žmonos didingą pasiaukojimą ir apie choro išsakytą mintį, jog už tokį žygdarbį ji bus apdainuojama poetų. Feretas galėjo pasiaukoti ir šitaip pelnyti šlovę, tačiau atsisakė.

Eil. 730

Įdomu, jog pavadindamas sūnų žudiku, Feretas verčia susimąstyti, jog galbūt visų šių įvykių pagrindinė mintis nėra moters pasiaukojimas vyrui, bet vyro pritarimas tokiam moters sprendimui. Jei Admetas palaimino Alkestidės norą numirti už jį, reiškia, jis iš tiesų gali būti vadinamas savo paties žmonos žudiku.

Eil. 743

Nuo šios eilutės choras vėl pašlovina moterį, prašydamas Hermio (sielų vedlio) ir Hado būti jai palankius. Tačiau įdomiausias šio pašlovinimo momentas, jog choras linki jai sėdėti šalia Hado žmonos, t.y. Demetros dukros Persefonės. Alkestidė palyginama su pačia mirusiųjų karaliene. Jos pasiaukojimas dėl vyro yra šitaip sureikšminamas, jog choras teigia, kad ji galėtų sau leisti sėdėti prie požemio karalių, tarsi pati būtų tam tikra dievybė.

Eil. 835 – 836

Tarnas pasiūlo, jog Alkestidės kapas bus pakeliui į Larisą (didžiausias Tesalijos miestas). Iš tiesų, kapo vieta gali būti suprantama kaip tiesiog „užmiestyje“. Gali būti, jog žmonių kapai buvo iš karto už miesto vartų.

Eil. 837 – 860

Prasideda Heraklio monologas, kuriame jis tarsi drąsina save. Taip pat trumpai apžvelgia būsimus įvykius. 836 eil. tarnas taria savo paskutinius žodžius, bet apie jo pasišalinimą nėra niekaip pranešama.

Eil. 903 – 910

Čia kalbama apie filosofą Anaksagorą, kuris prarado savo sūnų, arba apie patį Euripidą.

Eil. 935

Nuo šios eilutės prasideda labai jaudinantis Admeto monologas. Iš pradžių jam teko matyti žmoną mirštant, vėliau leisti į nemalonų ginčą su tėvu, priimti svečių netinkamu metu. Dabar vyras suvokia, jog jau žmonos nebėra. Paradoksalus teiginys, jog Alkestidė laimingesnė nei jis ir nekenčia šių skausmų, iš tiesų atspindi tiesą. Admetas yra paliktas vienas suvokdamas savo didžiulę kaltę, jog žmona mirė dėl jo, o jų abiejų namai atrodo atgrasūs.

Eil. 967 – 968

Orfėjui priskiriama daug filosofinio, etinio ir medicininio palikimo. Taip pat ir rekomendacijos, kaip išvengti fizinio bei dvasinio skausmų. Orfizmas buvo slaptas mokymas. Orfikų judėjimas VII – VI a, prasidėjo Trakijoje ir paplito po visą Graikiją. Vėliau orfizmas persiformavo į Dioniso kultą, nes šis laisvas, ekstazės kupinas kultas buvo labai patrauklus.

Eil. 973 – 975

Dievas, kuris neturi jam skirtų šventyklų, aukurų ar statulų, prie kurių žmonės galėtų melstis, yra Tanatas. Dzeusas įvykdo tai, ką nusprendė su šio dievo pagalba, ir tai pati stipriausia dievybė, nes jis atima žmogaus gyvenimą.

Eil. 980

Chalibai – gentis gyvenusi prie juodosios jūros. Ši gentis garsėjo ypatingai geru geležies apdirbimu.

Eil. 1010 – 1011

Neaišku, ar Heraklis šiek tiek pašiepia Admetą, žinodamas, jog jis parvedė jam Alkestidę ir viskas bus gerai, ar peikia Admetą už tai, jog jis iš karto nepasakė visos tiesos. Įdomu, jei Admetas būtų paaiškinęs, jog mirė jo žmona, ar Heraklis būtų išvykęs apsisototi pas kažką kitą, ar taip pat susikautų su Tanatu, kad grąžintų draugui žmoną.

Eil. 1035

Užuomina, skirta žiūrovui, kad kova buvo sunki, kokią Heraklis ją būsiant ir pranašavo.

Eil. 1037

Nuo šios eilutės prasideda Admeto atsakas Herakliui, jog jis jokių būdu negalvoja apie herojų kaip apie priešą ir būtent dėl draugystės su juo Admetas ir nepasakė visos tiesos.

Eil. 1110

Ši replika tikriausiai skirta tarnams, kad jie įvestų moterį.

Eil. 1121

Heraklis atidengia moters apdangalą.

Eil. 1128

„Sielvedys“ – Hermis.

Eil. 1142

Šios informacijos žiūrovui pakanka, nes toks ir buvo Heraklio pirminis sumanymas.

Eil. 1150

„Stenelo vaikas“ – Euristėjas.

Eil. 1159 – 1163

Labai graži ir apibendrinanti tragedijos pabaiga. Galbūt kalbama, jog kartais dievai nori atimti iš žmogaus jam brangų dalyką ar asmenį, tačiau kartais, kaip ir šioje tragedijoje, dievas gali pagelbėti. Apolonas susitarė su Moiomis, kad Admetas išvengtų mirties, o pusdievis Heraklis sugražino Admetui Alkestidę.

